

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1-50 K. Narocnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3-50 K, za Ameriko 4-50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Kmečki stan je dobil zadoščenje.

Če kedaj poprej, je sedanja svetovna vojska marsikomu zbistrila glavo, ki je poprej vedno z nekim zaničevanjem zrl na naš kmečki stan. Sedanja vojska je nepobitno dokazala, da je kmečki stan najvažnejši vseh stanov v državi.

Dobro se še spominjamo, kako so pred vojsko upili razni politični kričači, odprimo meje tujim živilom in odpravljena bo vsa nesreča v državi, in obetali zlate gradove nerazsodni masi. Previdni in preudarni voditelji kmečkega ljudstva so imeli truda dovolj, da so takim kričačem pravočasno zamašili usta in zabranili, da država ni krenila na pogubno pot.

Neustrašeno so poudarjali, da mora biti državna politika vedno tako urejena, da čuva naš kmečki stan. Kajti ravno kmečki stan živi vse druge stanove in daje državi najboljše sinove. Prepričevalno so vedno opozarjali na pogubne posledice protikmečke politike, posebno za slučaj vojske, v koji bi bili brez trdnega kmečkega stanu že naprej izročeni sovražnikom na milost in nemilost.

Kako resnično so govorili kmečki voditelji, vidimo ravno v sedanji vojski najlepše. Takoj ob početku vojske se je od vseh strani že poudarjalo, da bo vojsko najlažje ona država prenašala, koja ima pred vsem dovolj živeža. Tekom vojske je pa to vprašanje pridobivalo vedno bolj na veljavi, tako, da se sedaj vsa javnost dan za dnem peča s tem velikim vprašanjem.

Se-le sedaj vidimo, kam bi bili prišli, ako bi bili uničili s trenutno, nepremišljeno protikmečko politiko steber vsake države, naš kmečki stan. Še-le sedaj znamo ceniti v resnici pomen avstrijskega kmeta, ko nam nikdo drugi noče živil ponuditi. Kaj bi Avstrija počela, da ne bi naš kmečki stan sam primeroma toliko pridelal. Sedaj bi se pač brezuspešno obračali na razne protikmečke kričaje, ki so nam pred vojsko ponujali po najnižji ceni tuja živila na škodo našega kmeta.

Vse tiste tuje države in njihove tvrdke, ki so nam pred vojsko ponujale po ceni živila, so sedaj ali same z nami v vojski, ali pa k nam vsled zaprtega dovoza sploh priti ne morejo.

Naši sovražniki so proglasili, da nas hočejo sestradati, češ, ako jih z orožjem ne bomo mogli ugnati, jih bomo pa z lakoto. Zaprli so nam ves tuj dovoz in da nimamo sami dobrega kmetijstva, bi se jim morda res precej njihova namera posrečila.

Poglejmo Angleško. Ravno v tej državi so kmetijstvo veletovarnarjem na ljubo tako zanemarjali, da malo kje drugod. Kjer so bila poprej krasna polja, love sedaj bogati Angleži divjačino, živila pa naročajo drugod, večinoma preko morja.

Ni čuda potem, da je Angleška bila najbolj živo zadeta, ko je Nemčija proglasila morje okoli Angleške za bojno polje in začela ogrožati s svojimi podmorskimi čolni vsak dovoz na Angleško. Naj si bodo sicer Angleži še tako bogati, ako ne dobe živil od drugod so izročeni prej ali pozneje lakoti in bodo morali odnehati. Ko bi pa sami doma dovolj pri-

delali, bi se lahko iz nemških groženj norca delali.

Dasi si nikdo ni želel vojske in si vsakdo želi čim hitrejši konec, priznati pa moramo, da je vojska tudi temu stanu dala častno zadoščenje. Če pa kmečki stan morda kljub temu še ne more v sedanjih resnih časih v vsakem oziru v najpopolnejši meri biti kos svoji nalogi v državi, naj bo to dejstvo resen opomin onim nerazsodnim voditeljem raznih drugih stanov, ki so pred vojsko vedno zabavljali in omalovaževali kmečki stan. Sedanja vojska bo poleg velikih žrtev avstrijskemu kmetu utrdila veljavo in pomagala do stališča, ki mu po vsej pravici gre.

Tudi sami smo krivi.

Dan na dan narašča cena našim vsakdanjim živilom. Ljudje z manjšimi dohodki bodo vsak vsak čas izročeni bedi in stradanju. Saj so njihovi pičli dohodki komaj v navadnih razmerah zadostovali za preživljanje njihove družinice, kako pa naj v sedanjih razmerah.

Vlada je sicer izdala tarife, a vsi ti tarifi niso rodili do sedaj zaželjenega uspeha. Saj se ljudje za tarife sploh ne zmenijo ne in prodajajo visoko nad v njih določene cene. Če gremo na trg, vidimo, da ljudje prodajajo in kupujejo celo v bližini varnostnih organov visoko nad tarifom. Seveda zamorejo tako kupovati le premožnejši sloji, revnejši so pa izročeni v teh razmerah v najkrajšem času lakoti.

Naravnost škandalozno se obnašajo na trgu nekateri gospodje in gospe. Zaznali smo več slučajev, da so nekateri trgovci, ki imajo zalogo živil, večino živil na trgu pokupili po svojih ali pa najetih ženah, med tem, ko so morali meščaninetrogovci oditi praznih rok s trga. Kako so potem ti trgovci prodajali, ozir. shranjevali nakupljeno blago, si lahko mislimo. Na take brezvestne individuje, boljše jih pošten človek ne more titulirati, so pač naše, v to poklicane oblasti, do sedaj vse premalo pazile. Živila, ki so na trgu, so za neposredne odjemalce, ne pa za razne prekupce, ki potem isto blago pravim odjemalcem z visokimi procenti prodajajo ali jih pa celo kopičijo v zalogah.

Nič manj škandalozno pa ni obnašanje nekaterih boljnih gospá, kojim so slučajno pota bolj z rožicami posuta, kakor večini navadnih meščanov. Ker prelahko dobe denar v roke, ne vedo tudi, koliko velja, in brez ozira na posledice ponujajo prodajalcem na trgu take pretirane cene, da prodajalcu že tako pamet zmešajo, da v resnici — slučajni na razpolago — ne vedo, koliko bi naj blago cenili. Te gospe pogosto na trgu tako umazano konkurirajo, da žalibog dostikrat ne zaostajajo za najnavadnejšimi kravjimi mešetarji. Revni sloji pa naj vsled takega brezobzirnega postopanja, ker takih cen ne zmorejo, stradajo!? Tudi takim brezvestnim gospem naj bodo odslej naše oblasti bolj za petami.

So pa tudi sicer ljudje deloma sami krivi, da se nikdo ne zmeni za že sicer itak visoke tarife. Saj vlada vendar stavlja na prekoračenje teh vladnih tarifov visoke kazni. Kdo pa je bil do sedaj že kaznovan? Le redki so taki slučajni! Pa tudi ovadb ni primeroma toliko, kolikor bi jih vpričo

tisoč in tisoč slučajev pričakovali. Ljudje sicer venomer tožijo, da ta ali oni predrago prodaja ali skriva zaloge, a naznanijo jih pa ne. Kjer ni tožnika, tudi ni sodnika! Ako hočemo zboljšati tržne razmere, mora čutiti vsakdo dolžnost, da vsak slučaj naznani pristojni oblasti. Ako bo sodišče par slučajev eksemplarično kaznovalo, bode vsaj malo pomagalo. Kaznjivo ni samo prekoračenje tarifa od strani prodajalca, ampak gotovo tudi od strani kupcev!

Proti izkoriščevanju ljudstva pač ni na mestu nikaka prizanesljivost in pardoniranje. Kdor je toliko umazan, naj ga oblast postavi na sramotni pranger, kakor navadnega sleparja. Ako pa ljudje sicer čutijo krivice, a jih ne naznanijo pristojni oblasti, jim ni pomagati. Podobni so onemu, kojemu so kožo rezali s telesa, a niti ni z mezincem gnil, češ, bo že druga zrastle.

Za Dolenj. Novice!

Sestanek za Dolenjske Novice se vrši v pondeljek, dne 1. marca t. l. točno ob pol 2. uri v Rokodelskem domu v Novem mestu. Vabljeni so vsi tisti gospodje, kateri so bili tudi lansko leto vabljeni, predno so začele Dolenjske Novice za tekoče poslovno leto izhajati. Ker se bo ta dan končno sklepalo ali list še obdržimo ali ne, prosimo nujno točne in obilne udeležbe, ne samo iz novomeške okolice, ampak iz Dolenjske sploh. Opozarjamo na ta sestanek še posebno zato, da ne bo kdo pozneje komu očital, češ, da smo list opustili, ne da bi bili tudi zunanje dolenjske gospe o tem obvestili. Omenjamo že namreč naprej, da tudi preteklo leto kljub ponovnim prošnjam in obljubam ni končalo za list nič bolje, nego prejšnje leto. Po stari poti torej nikakor več ne more iti; prosimo torej ponovno navedene gospe blizu in daleč, da se sestanka zanesljivo udeležijo in zasigurajo z dobrimi nasveti in dejanji nadaljni obstoj našega lista!

Belokranjski vestnik.

Vinica. Dolenjske Novice, pridobivajo tudi pri nas vedno več naročnikov. Tako je prav! Dolenjci podpirajmo naš domač list! Kar več naročnikov bo, tem več novic, torej na noge! Pridobivajmo nadaljne nove naročnike!

Pred štirinajstimi dnevi je umrla tu rusinska begunka Pavlik stara 74 let, doma iz Przemisla; njen sin in sorodniki bivajo tu na Vinici. — Snega smo bili tudi precej dobili, a jug in dež sta ga skoro popolnoma spravila. Sedaj imamo pa zelo deževno in vlažno vreme. — Na polju časti in slave je padel za domovino na severnem bojišču dne 20. oktobra 1914 Vincenc Trempuš posestnikov sin iz Vinice št. 14. Bil je marljiv in mirnega značaja, med vsemi domačimi na dobrem glasu. Naj ti bo lahka tuja zemlja dragi Vince! — Kot vjetnik v Rusiji v mestu Ufa se nahaja Nikolaj Čermas iz Žilj št. 6; ravno tako se je oglasil iz ujetništva med potom v Sibirijo Miko Mihelič iz Vinice. Težko ranjen v roko leži v bolnišnici v Iglo na severnem Ogerskem Franc Žalec iz Žilj.

Pomlad se bliža, misliti bo treba na obdelovanje polja in vinogradov. Mnogo

naših moških je v Ameriki, dosti jih je že na vojski, lepo število jih bo pa še odrinilo k vojakom. Kmetovalci! sosedje! ali ne bi bilo pametno in umestno, da bi se združilo več sosedov skupaj in bi skupaj obdelali najprej enemu, potem drugemu, potem tretjemu in tako dalje; ali pa, če tako ne bi šlo, morebiti vsled malenkostnih preprirov med sosedi, da bi se sorodniki, žlahta združili in bi skupno pomagali eden drugemu orati, rezati trtje, sejati i. t. d. Pomislite časi so resni! Od nas kmetov odvisi, da se bodo lahko redno preživljala mesta in armada. Razmišljajte o tem nasvetu! Morebiti bi pa le šlo tako. Bodimo edini, eden za vse, vsi za enega, le tako bomo lahko obvladali poljska dela.

Iz Drašič. Umril je Martin Pečarič, posestnik v Drašičih št. 27 pri Metliki, v 73. letu starosti. Rajni je oče čast. gospoda Martina Pečarič, župnika v Podkrajju.

Iz Adlešič 18. febr. — 26. novembra vrnil se je s severnega bojišča ranjenec Jože Veselič iz Marindola, rezervist 27. domobr. reg. Bil je v Galiciji šestkrat v ognju, ne da bi bil ranjen. Šele v sedmem ognju pa je bil ranjen od šrapnela v levo nogo pod kolenom in sicer 17. okt. pri Novem Mjastu. Ko je ležal so ga vzdignili sanitejci in je šel potem sam četudi težko do sanitetnega voza, od tu so ga pa prepeljali najprvo v Novo Mjasto in čez par ur v Przemysl, čez dva dni pa v Kronstadt na Sedmograškem, kjer je ostal 14 dni. Od tod se je odpeljal v Kovasno na Ogrskem, kjer ranjencem prav dobro strežejo, da se je prav pohvalno izrazil o Madjarih. Od tu se je pa odpeljal čez 14 dni v Ljubljano in potem proti domu. Kakor je pripovedoval je bil prvič v ognju 26. avgusta. Toda že ponoči so jih napali kozaki, ki neki zato radi napadejo ponoči, da bi v temi naše vojake zmešali, da bi potem drug na drugega streljali, namesto na Ruse. V enem prvih ognjev pri Przemysljanah pa so ga bili Rusi ujeli in mu vzeli še puško in bajonet. Pa se mu je posrečilo, da jih je prevaral in jim ušel. — Toda, kakor hitro je ozdravil, moral se je vrniti zopet na severno bojišče, kjer je bil 27. decembra zopet ranjen pri Poljani proti Krakovu in sicer zvečer, ko so napadli v jurišu Ruse. Zaboden je bil od ruskega vojaka v temi z bajonetom v desno nogo nad kolenom, pa ne hudo. Nato je bil odpeljan z drugimi ranjenci v Debrečín in čez 10 dni v Temešvar na Ogrskem, kjer je ostal v bolnici do 26. jan., ko se je odpeljal proti domu. Pripovedoval je, kako se ruski vojaki radi udavajo našim vojakom, od katerih dobivajo vsaj potrebno hrano, ker trpijo ruski vojaki večinoma hudo lakoto. Nasprotno pa ulovijo Rusi le malo naših vojakov, ker naši rajši ubežijo, če je le mogoče, samo da ne padejo Rusom v roke. Omenil je pa tudi, da na tem begu tudi marsikateri naš vojak pade, ker streljajo Rusi za njim.

Po nemški zmagi na vzhodnem Pruskem.

Začetkom februarja je moglo nemško vojno vodstvo med tem izvežbane nove čete poslati na vzhodno Prusko. S temi ojačenji je maršal Hindenburg pričel drugo ofenzivo proti Rusom in v devetdnevni

bitki izvojeval odločilno zmago. S to zmago je popolnoma poraženo skrajno severno rusko krilo. Rusi beže v svoje velike, močno utrjene postojanke na črti Njemen-Bohr-Narew in s tem postane ta črta izredno važna. Ta ruski obrambni zid nudi najprej bežeči ruski armadi kritje in omogoča Rusom, da za to črto zbero in uredi svoje poražene čete in po veliki strateški železnici Ivangorod-Varšava-Bjelostok-Vilna dobe nova ojačenja, da lahko ustavijo nemško prodiranje.

Kaže se pa že več pojavov, ki precej zmanjšajo vrednost te črte. Najprvo je treba uvaževati nemško prodiranje severno od Visle, ki je v zvezi z operacijami v vzhodni Pruski doseglo že črto Plock-Bjelk-Racionz in se do 50 km približalo narewski črti. Vemo tudi, da so Nemci Ruse severno od Tilsita porazili in vrgli čez Taurroggen. To prodiranje Nemcev pa ne pomeni nič manj, kot da je severno krilo črte Njemen-Bohr-Narew, trdnjava Rowno ogrožena. V splošnem lahko trdimo, da je črta Njemen-Bohr-Narew na fronti že vezana, njeno severno krilo pa direktno ogroženo. S tem je nastal velik strateški položaj, ki je velikanske važnosti in ki odvarja za bodočnost nepregledne posledice.

Dopisi.

Odlikovan Dolenjc. Častiti g. župnik iz Soteske nam je poslal sledeče pismo svojega odlikovanega farana:

Častiti g. župnik!

Sporočam, da sem dobil Vašo dopisnico z dne 30. jan., in ker me vprašate, da bi Vam bolj natanko opisal, kako sem dobil hrabrostno svetinjo.

Dobil sem jo za to, ker sem vsa povelja natančno in dobro izpolnil; prenašal sem jih v najhujšem ognju in vselej na pravo mesto. V neki bitki, katera je čez tri dni trajala, sem v najhujšem boju svoji stotnji raznašal kruh, menažo in konzerve, kar si ni nobeden upal. Od 240 mož kompanije je ostalo takrat še 32 mož, od bataljona 1000 mož pa še 268. Ta bitka se je vršila pri Červenem vrhu zraven Višegrada. Enkrat na patrolji sem bil z nekim višjim oficirjem skoro ujet od Srbov, pa sem jih hitro več postrelil in sem s tem rešil sebe in oficirja ter tako važna sporočila prinesel v glavno poveljstvo. Zavrloje teh zaslug so mi prisodili svetinjo prvega reda.

Tukaj pošljem odrezek iz „Slovenca“, kjer je pisano od mene, da bi ga blagovolili moji ženi izročiti, da bo za spomin. Kaplan Demšar iz Moravč nam tudi večkrat pišejo.

Vas srčno lepo pozdravim in prosim, še kaj pišite! — Z Bogom!

Vam udani Alojzij Zaplotnik.

Na južnem bojišču.

Avstrijska letalca nad črnogorsko kraljevo palačo. Iz Cetinja se poroča: Dva avstrijska zrakoplovca sta letela čez kraljevo črnogorsko palačo v Rjeki. Črnogorska kraljeva rodbina se je nahajala na vrtu in opazovala letalca, ki sta baje brez uspeha streljala s puškama.

Francoska pomoč Srbiji. „Köln. Ztg.“ poroča 20. februarja: Naloga generala Paua obstoji v tem, da razjasni položaj v Srbiji. Francija hoče poslati na Srbsko dva armadna zbora, en zbor pa v Sirijo.

Obstreljevanje Bara. Iz Cetinja se nam poroča 17. februarja: Predvčerajšnjim se je pripeljal v pristanišče Bar neki avstro-ogrski torpedni rušilec in dve torpedovki. Ladje so obstreljevale lope, kjer se nahaja blago, ki so ga pripeljali Francozi. Škoda ni velika; neka črnogorska jadrnica je bila zadeta.

Bombardiranje Belgrada. Uradno se poroča 19. februarja: Na južnem bojišču so Srbi zadnji čas ponovno s topovi obstreljevali odprta mesta ob naši meji. Tako je bilo 10. t. m. na Zemun oddanih okoli

sto streliv iz težkih topov, ki so poškodovali več poslopij, med njimi glavni poštni urad, ranili civilne osebe in tudi ubili dva otroka. Dne 17. t. m. so obstreljevali Mitrovico. Poveljstvo balkanskih vojnih sil je nato ukazalo kratek čas obstreljevati Belgrad s težkimi topovi in po parlamentu obvestilo vrhovnega poveljnika, da bo v bodoče na vsako obstreljevanje kakega odprtega mesta odgovorilo z enakim bombardiranjem.

Turška vojska.

Upor v Indiji. Iz Londona poročajo, da so v zahodni Indiji rodovi napadli angleške čete. Vojašnice so ojačili. Veliko Angležev je ubitih. Proti tem rodovom se niso upali odposlati ekspedicije, ker se boje, da bi potem nastal splošen upor.

Francozi in Angleži obstreljevali Dardanele. Podrobnosti o obstreljevanju Dardanel. Dne 19. t. m. zjutraj je obstreljevalo osem angleških in francoskih oklopnih križark sedem ur zunanje dardanelske utrdbe, a naših topov v utrdbi niso mogli prisiliti, da umolknejo. Sovražnik je izstrelil 600 streliv iz velikih in iz 15 cm topov. Poškodovane so bile tri sovražnikove oklopne križarke, med njimi admiralska ladja nevarno. Na turški strani je bil ubit en častnik in en vojak, en vojak je bil lahko ranjen.

Rusija hoče napasti Carigrad. „Deutsche Tageszeitung“ poroča 22. februarja iz Sofije: Rusi zbirajo v Odesi armado, ki naj napade preko Midije Carigrad, Čataldžo Turki naglo utrjujejo.

Napetost med Japonsko in Kitajsko.

Kriza v vzhodni Aziji, ki so je povzročile japonske zahteve nasproti Kitajski, se neprestano poostruje. Japonski zunanji minister marquis Kato je odločno odklonil vsako nadaljno pogajanje, bodisi s Kitajsko, bodisi z drugimi državami in vstraja na takojšnjem sprejemu zahtev. Kitajski pooblaščenec v Tokiju je nato po nalogu svoje vlade izjavil, da Kitajski iz različnih vzrokov tačas ni mogoče sprejeti japonskih zahtev v obsegu, kakor žele v Tokiju.

Petrograjski „Nowoje Vremja“ poroča iz Tokia: Pod predsedstvom mikada je japonski ministrski svet sklenil staviti Kitajski ultimatum.

Nagle japonske vojne priprave. Listi poročajo iz Pekinga: Japonski državljani zapuščajo hitro Peking in Kitajsko. V Šantungu so pričeli graditi dve strateški železnici, ne da bi bili izposlovali dovoljenje kitajske vlade. Iz Söula in iz Port Arturja so radi vojnih priprav izgnali Japonci vse inozemce.

Vojska z Rusi.

Naše čete zasedle Črnovice in vrgle Ruse čez Prut. Uradno se poroča 18. februarja: Na karpatski fronti od Dukle do Wyszkowa je položaj v splošnem neizpremenjen. Tudi včeraj so se skoro povsod vršili hudi boji. Številni, na postojanke zaveznikov poizkušeni napadi Rusov so bili odbiti z velikimi izgubami za sovražnike. Ujeli smo pri tem 320 Rusov.

Z osvojitvijo Kolomeje smo iztrgali Rusom važno opirališče v vzhodni Galiciji južno od Dnjestra. V smeri od Stanislava je akcija sovražnih ojačenj privedla do novih večjih bojov severno od Nadworne in severozahodno od Kolomeje. Boji še trajajo. V Bukovini smo vrgli sovražnika čez reko Prut. Črnovice so včeraj popoldne zasedle naše čete. Sovražnik se je umaknil proti Nowosielici.

Vojni plen na vzhodnem Pruskem se je zvišal na 64.000 ujetnikov. Veliki glavni stan 18. februarja: Pri Taurroggen in na ozemlju severozahodno od Grodna še trajajo zasledovalni boji. Pri Kolnu poraženo sovražno kolono so severno od

Lomze sprejele sveže čete. Sovražnika smo vnovič napadli. Boji na črti Plock-Racionz so se odločili v našo korist. Dosedaj smo ujeli 3000 Rusov. Vojni plen na vzhodnopruski meji se je zvišal. Po dosedanjih podatkih znaša 64.000 ujetnikov, 71 topov, nad 100 strojnih pušk, 3 lazaretne vlake, letala, 150 naloženih municijskih vozov, metalce svetlobe in neštete vilna naložena in vprežena vozila. Z nadaljnjim zvišanjem teh števil se sme računati.

Nemci zaplenili rusko vojno blagajno. Po poročilu 19. februarja iz zanesljivega vira se med vojnim plenom na Mazurskem nahaja tudi vojna blagajna z 256.000 rublji.

Nova ofenziva naših čet v zahodni Galiciji. Uradno se poroča 19. februarja: V zahodni Galiciji so prešli deli naše bojne črte k napadu in vzeli prednje postojanke sovražne strelske črte. Tirolski cesarski lovci so v svojem odseku z presenetljivim naskokom vzeli nek kraj, katerega je sovražnik več tednov utrjeval in obdal z ovirami; ujeli so 300 Rusov.

Boji v Karpatih se nadaljujejo z veliko trdovratnostjo. Severno od Nadworne in Kolomeje so odbile naše čete ruske napade z velikimi izgubami za sovražnika. Boji so čezdalje silovitejši.

Nemci zasedli Taurroggen. Veliki glavni stan 19. februarja: Taurroggen smo včeraj vzeli. Zasledovalni boji severozahodno od Grodna in severno od Suchowole se bližajo koncu.

Trdovratni boji za Stanislav. Vojni poročevalci poročajo 22. februarja: Zbiranje novih ruskih sil v vzhodni Galiciji je privedlo včeraj pred Stanislavom do ljutih bojov. Rusi trdovratno branijo mesto. — V Karpatih se borenje nadaljuje.

Ruski pohod na Carigrad. Listi poročajo iz Petrograda, da se Rusija pripravlja na napad na Carigrad. V to svrhu je pripravljena armada 300.000 mož. Rusko vojaško mnenje je, da pričenjajo nemško-avstrijske armade generalen napad na celi 1100 km dolgi fronti. Rusi s svoje strani ne upeljejo nobene ofenzive in se omeje na branbo, dokler se jim ne ponudi ugoden trenutek za protiofenzivo.

Večji boji v Karpatih in južno od Dnjestra. — V Karpatih ujetih skupaj 40.806 Rusov. Uradno se poroča 22. februarja: V Karpatih so Rusi izvršili številne napade, ki so na zahodnem delu fronte trajali tudi še ponoči. Vsi ti poizkusi, da bi prodrli do črte naših ovir, so se izjalovili z velikimi izgubami za sovražnika.

Južno od Dnjestra se razvijajo boji večjega obsega. Močno sovražno skupino smo po daljšem boju vrgli nazaj, ujeli 2000 Rusov in zaplenili 4 topove ter mnogo vojnega materiala. Število vojnih ujetnikov, katere so naše čete v karpatskih bojih ujele od konca januarja do pred nekaj dnevi, se je med tem zvišalo na 64 častnikov in 40.806 mož. K temu je prišteti še 34 strojnih pušk in 9 topov.

V bitki v Mazurih vjetih še 40.000 Rusov, skupno število ujetnikov nad 100.000 mož. Uradno se poroča 22. februarja: Zasledovanje po pozimski bitki v Mazurih je končano. Pri čiščenju gozdov severozahodno od Grodna in v bojih zadnjih dni na ozemlju rek Bobr, in Narew smo doslej ujeli 1 poveljujočega generala, 2 divizijska poveljnika, 4 druge generale in približno 40.000 mož ter zaplenili 75 topov in dosedaj še ne dognano število strojnih pušk poleg mnogo drugega vojnega materiala.

Skupni plen pozimske vojske v Mazurih se je s tem do danes zvišal na 7 generalov, nad 100.000 mož, nad 150 topov in nepregleden vojni material v številni strojne puške.

Težke topove in municijo je sovražnik večkrat zakopal ali potopil v jezeru. Tako so naši včeraj pri Lötznju in Widminkem jezeru izkopali, oziroma potegnili iz vode šest težkih topov. Deseta ruska armada generala Sievera se tedaj lahko smatra

kot popolnoma uničena. Novi boji se razvijajo pri Grodnu in Suhavolji.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Uspehi v Vogezih. Nemško uradno poročilo 20. februarja: V Vogezih smo z naskokom vzeli glavno sovražnikovo postojanko na višinah vzhodno od Sulzerna v širjavi 2 km, kakor tudi Reichacherkopf zahodno od Münstra. Za višine severno od Mühlbacha se še vrše boji. Metzeral in Sondernach smo po boju zasedli.

Podzemsko šole v Reimsu. Šole v Reimsu so se zopet otvorile. Ker obstreljevanje mesta od strani Nemcev še traje, ne morejo vporabiti šolska poslopja. Zato se bo vršil pouk v kletih šampanjskih tvrdk.

Nemci pri Ypernu prodrli zavezniško črto. „Daily News“ poročajo 19. februarja iz severne Francije 16. t. m.: Na celi črti Nemci zopet ljuto napadajo. Pri Ypernu so se v velikih krdelih zagostili v našo črto in jo prodrli. Ko so padale kroglice artiljerijskega in pehotnega ognja liki toča se je unel boj moža z možem. Obe stranki sta imeli težke izgube; le v redkih slučajih se je dajala milost.

Nemški uspeh proti Francozom. Število Francozov, katere so v Champagni Nemci v zadnjih bojih ujeli, se je zvišalo na 15 častnikov in nad 1000 mož. V Vogezih so z bojem vzeli kraja Hohrod in Stossweier.

Podmorska vojska.

155 angleških ladij potopljenih. — „Frankfurter Zeitung“ poroča, da je napadena Churchillova trditev o izgubi le 63 angleških ladij. Računati je, da je bilo potopljenih 155 angleških ladij.

2000 Angležev utonilo. „Hamburger Nachrichten“ poročajo iz Stockholma: Nek angleški transport 2000 mož se je s parnikom vred v angleškem kanalu potopil.

Potopljen angleški parnik „Cambank“. Neki nemški podmorski čoln je v višini otoka Anglesen torpediral parnik „Cambank“, ki je vozil iz Cardiffa v Liverpool. Po eksploziji so bili ubiti 3 mornarji, dva mornarja sta utonila, ostale so rešili.

Torpedirani parnik „Dinera“ — bivša avstrijska ladja. Uradno naznanilo francoskega mornariškega ministrstva pravi: Ponoči pred 18. februarjem je neki nemški podmorski čoln ob dveh zjutraj v višini Dieppe obstrelil parnik „Dinera“. Parnik se ni pogreznil, ampak je prispel v Dieppe. „Dinera“ je avstrijski parnik, ki smo ga ob izbruhu vojne zaplenili in ga sedaj rabimo za-se.

Nemci zgradili 120 podmorskih čolnov. List „Daily Mail“ poroča iz Kodanja: Nemci so zgradili zadnjih šest mesecev 120 velikih podmorskih čolnov. Vsak vozi lahko nad 100 min, katerih vsaka tehta 1200 funtov.

17 angleških paroplovnih črt ustavilo svoje delovanje. Londonski listi poročajo, da je do 20. februarja ustavilo 17 angleških paroplovnih črt ves promet, dasi je vlada izkušala to preprečiti.

Ladjeplovba med Ameriko in Evropo omejena. Razprodajo vožnih listkov v Evropo so ustavili skoraj popolnoma. Veliko plovnih družb v Newyorku, ki vozijo v Evropo, je odpustilo skoraj vse osobe, ker so omejili evropsko službo. Angleške ladje izpopolnjujejo le s težavo moštvo.

Loterijske številke.

Trst, 24. februarja 63 11 68 33 62

Domače in tuje novice.

Pogreb. Dne 20. t. m. smo izročili večnemu počitku gospo Kristino dr. Volčičevo rojeno Železnik, vdovo c. kr. dež. sodnega svetnika v Novem mestu. Pokojnica je bila dobro znana na Dolenjskem. Po

dovršenem učiteljsku l. 1880 je služila nekoliko let v Črnomlju kot učiteljica, potem je poročila grajščaka J. Kuralta iz Freiturna pri Semiču; po rani soprogovi smrti se je zopet posvetila učiteljstvu in sprejela službo učiteljice v Št. Jerneju. Tu je podučevala nekoliko časa, dokler ni v drugič sklenila zakonsko vez z J. dr. Volčičem, c. kr. dež. sodnim svetnikom v Novem mestu, s katerim je živela nad 17 let v srečnem zakonu. Žal, da je bilo pokojnici sojeno, da je morala mnogo pretrpeti. V najlepši življenjski dobi jo je napala huda bolezen, ki jo je privezala nad 14 let na bolniško posteljo, dokler jo je dne 18. t. m. rešila prezgodnja smrt teh muk. V teku dolgotrajne bolezni se je vedno zanimala za vse dogodke in obširen krog gospej in znancev jo je vedril in tolažil v njeni nesreči. Pogreba se je udeležilo, kljub slabemu vremenu, obilo gospej in znancev, zlasti ji je mnogobrojno izkazal zadnjo čast sodnijski stan.

Umrl je 23. februarja v Novem mestu velespoštovani in občepriljubljeni, preblagorodni gospod dr. Albin Poznik, c. kr. notar in posestnik. Dne 25. februarja je bil sijajen pogreb, katerega se je udeležilo meščanstvo, uradništvo, učiteljstvo s šolsko mladino in občinstvo v največjem številu. V znak žalosti po svojem mnogozasluznem pokojnem častnem meščanu, so razobesili meščanje črne zastave. Neumorno in uspešno javno delovanje velečislana rajnega, bodisi kot notar ali kot večletni župan, bodisi kot prvoboritelj za novomeške slovenske narodne pravice, ali kot predsednik olupševalnega društva in kot podpredsednik Mestne hranilnice, itd., dostojno popisati, je naravnost nemogoče. Dovolj rečeno, da mu bodo vsi sloji prebivalstva iz mesta in okolice ohranili vedno hvaležen in časten spomin. — Ob odprtem grobu pa se je poslovil od pokojnega s pretresljivimi besedami njegov največji prijatelj, preblagorodni gospod dvorni svetnik Fran pl. Šuklje, ki je narisal njegovo življenje kot nepretregano verigo vednega vsestranskega delovanja v obči blagor slovenskega naroda in Novega mesta, katero delovanje je vsikdar spremljevala požrtvovalna ljubezen in vstrajnost. — In ker je bil pokojnik vsikdar usmiljenega srea do revežev, je najgotovejši dokaz, da mu je tudi Bog milostljiv in njegovo večno plačilo. — Naj počiva v miru, blagi mož!

Hude in mučne bolezni je rešila blede smrt dne 23. februarja ob 9. uri zjutraj prespoštovanega gospoda Leo Abram-a, c. kr. okrajnega tajnika, v najlepši moški dobi 44 let. Mnogobrojni pogreb 25. febr. je bil pa splošen dokaz, da znamo visoko čislati vseskozi značajnega moža in odkritega prijatelja, kakoršni je bil ravno pokojnik in katerega priporočamo v blag spomin. — Bodi mu zemljica lahka!

Umrla je 18. t. m. v Ljubljani petletna hčerka deželne vlade koncipista, gospoda Gusta-va Golija, Marija Karmen, ter bila 20. t. m. pri Sv. Križu k večnemu počitku položena. Velespoštovanim roditeljem naše prisrčno sožalje!

Povodom smrti g. dr. Albina Poznika podaril je preblagorodni gospod dvorni svetnik Fran pl. Šuklje, mesto venca, za mestne reveže 20 kron, za kateri plemeniti dar se mu mestno županstvo najtoplejše zahvaljuje.

Mesto venca je razdelila mestna občina na dan pogreba svojega bivšega mnogoletnega, velezasluznega župana in častnega meščana, gospoda dr. A. Poznika, poleg njegovega volila 50 kron večjo svoto med mestne uboge, ter naložila njegovo volilo 50 K v ubožni zaklad.

Padel je na bojnem polju 28. jan. 1915 mlad in dober gospodar ter večletni naročnik „Dol. Novic“ Anton Ferkol v Dol. Suhadolu, župnija Brusnice.

Zopet eden. Soproga Ivana Žafrana, posestnika v Gotni vasi, je bila že vsa žalostna in obupana, ker ni dobila že od meseca avgusta nobenega pisma od svojega moža. Bala se je, da je padel njen ljubljani mož in skrbni oče na bojnem polju.

Kako se je pa razveselila, ko je dobila dne 11. februarja pismo, v katerem ji naznanja, da je v ruskem ujetništvu in da se nahaja v mestu Bernau, gubernija Sibirija. Pismo je bilo odposlano dne 23. dec. 1914. Torej je bilo na potu c. lih 49 dni.

Bolnica v Kandiji. Tekom zadnjega časa so se sprejeli v oskrbo naslednji ponesrečenci: Nahtigal Kristijan, hlapec pri Fr. Pencu v Mokronogu se je v gostilni sprl z nekim usnjarskim pomočnikom, kateri mu je zadal z nožem precejšnjo rano v levo stegno. — Badovinac Marko, posestnikov sin na Hrastu je šel po naboru v gostilno s svojimi prijatelji. Dobra kapljica je napravila fantom vročo kri. Posledica je bila razprtija, pri kateri je bil Badovinac sunjen z nožem v levo lice. — Mrak Franceta, posestn. sina iz Brusnic, je njegov prijatelj napadel s škarjama, ter mu zadal precejšnjo rano na glavi. Zupančič Janez iz Podgore pri Prečni je pomagal podžagati neko deblo v gozdu. Pri tem je padlo na njega, ter ga tako močno poškodovalo, da je bil nezavesten pripeljan v bolnico.

Vojaške vesti. Uradno se poroča o izgubah 17. pešpolka. Dolenjskih vojakov se nahaja: Mrtvih: Germ Jože, 5. stot., Grosuplje. Jesih Karol, 3. stot., Tržišče pri Mokronogu. Kump Alojzij, 4. stot., Črmošnjice. Zajec Anton, 12. stot., Talči vrh. — Ranjenih: Avsec Fran, 12. stot., novomeški okraj. Brajskič Boštijan, 12. stot., Dobrič. Gimpelj Leopold, 12. stot., Toplice. Janežič Alojzij, 7. stot., Javorje. Januš Hubert, 7. stot., Višnjagora. Kajfež Gregor, 3. stot., Fara. Obrstar Ivan, 7. stot., Dolenjavas. Pavlin Matej, 5. stot., Zidani Most. Plantan Ivan, 12. stot., Šmihel-Stopiče. Pokovec Anton, 12. stot., Trebelno. Rogelj Franc, 7. stot., Velike Lašče. Rome Ivan, 7. stot., Trebeljevo. Šavor Ivan, 4. stot., Radovica. Špurt Martin, 5. stot., Kresnice. Štimec Fran, 7. stot., Osilnica. — Ujetih: Bačar Jože, 5. stot., Šmihel-Stopiče. Banko Ivan, 3. stot., Dragomelj. Berglez Jože, 3. stot., Grosuplje. Čandek Jakob, 2. maršst., Aržišče. Dimic Ivan, 2. maršst., Tržišče. Doblekar Silvester, 4. stotnija Trebelno. Flis Jožef, 2. maršst., Prečina. Grablovec Ign. 3. maršst., Litija. Jamar Martin, 2. maršst., Tržišče. Janez Ivan, 5. stot., Krško. Jelnikar Jože, 3. stot., Kresnice. Klobučar Jožef, 3. stot., Šmihel-Stopiče. Končina Filip, 3. stot., Tržišče. Kovačič Jože, 7. stot., Prečina. Krevelj Jože, 4. stot., Krško. Molan Jurij, 1. stot., Velika Dolina. Nemanič Jože 3. stot., Božjakovo. Pureber Martin, 13. stot., Toplice. Simončič Franc, 3. stot., Št. Jernej. Strah Franc, 3. maršst., Videm okr. Kočevje. Tomažič Franc, 3. stot., Trebeljevo. Vidmar Franc, 3. maršst., Žužemberk. Vodopivec Anton, 3. maršst., Krško. Vogrin Martin, 6. stot., Vel. Dolina. Zajec Anton, 3. stot., Višnjagora. Zalokar Ivan, 4. stotn., Št. Jernej. Zupančič Franc, 3. stot., Trebnje. — Na križarici „Zenta“ mornar Šibenik Ivan, doma s Črnomlja, rešen in ujetnik na Cetinju. — V ruskem ujetništvu so: gimnazijalec Gorše Frid v Atkarsku in Jakob Novak, oba iz Ribnice; bivši učitelj v Semiču Ivan Rigler in Jožef Andrejčič iz Boštanj pri Krškem. — Padel je pri Grodeku Ignac Hribar iz Št. Vida pri Zatičini. — Pogrešani vojaki: Jakob Kromar, Dolenja vas pri Ribnici, 27. domobr. pp. 16. stot. — Matija Može, lovski bataljon št. 7. odd. strojnih pušk, Št. Jošt pri Stopičah. — Franc Furar, 27. domb. pp. 6. stot., od Št. Jerneja. Ant. Kajfež, domobr. 27. pp. 8. stotn., Fara pri Kostelu. Pavel Vidmar, 17. pp. 3. stot., Vel. Lipje pri Žužemberku. — Ranjen sredi februarja v Galiciji Franc Smuk, posestnik v Smolinji vasi. — Pogrešani: Franc Kočevar iz Bršljina, pešec, zidar, baje ranjen na severnem bojišču, o njem ni poročil. — Lampič Franc, posestnik, Bršljin, ranjen, ozdravel in se vrnil na južno bojišče. — Jožef Jenič, posestnik v Rakovniku, lov. bat. 7., stroj. pušk, odd. M. G. A. Feldpost 133, sedaj ozebljen v

bolnici Losonc na Ogrskem (10. febr. brzjavil). Janez Jenič, Stranskavas 35 služil 27. dom. pp. v ruskem ujetništvu.

Vojaško. Jakob Lassnigg, vpoškojeni uradni sluga, sedaj uslužbenec pri tukajšnjem železniško stavbenem vodstvu, ima 4 sine v vojski, par jih je na severnem, par pa na južnem bojišču.

Oddaja trt. Ker je še dosti vinogradnikov, ki se niso v jeseni pravočasno zglasili za trte, se naznanja, da imajo državne trtnice na Kranjskem še dosti divjih in cepljenih trt na razpolago, ki se oddajajo po običajnih znižanih cenah. Kdor želi še trte dobiti, zglasi naj se čim prej mogoče naravnost ali potom županstva pri c. kr. vinarskem nadzorniku v Kandiji pri Rudolfovem.

Tarifi za žive prašiče bi bili jedino pameten odgovor na pretirano visoke cene. Sedanje visoke cene pač nikakor niso potrebne. Saj je vendar smešno, ako določa tarif za 1 kg svinjskega 2 K, 1 kg žive vage pa stane ravno tako. Vlada naj vendar brž upelje tarife za žive prašiče, sicer so tarifi za meso in špeh brez vsacega pomena!

Tudi za mast bi se naj čimprej vpejlala zaprtija. Saj je vendar vsakomur znano, da skrivajo nekateri mesarji in trgovci mast v zalogi, da jo bodo, ko bo najdražja prodali in odrli revno ljudstvo.

Potrjena volitev predsedstva kranjske trgovske in obrtne zbornice. Trgovski minister je potrdil zopetno izvolitev Ivana Kneza za predsednika in Camilla Pammerja za podpredsednika trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani za leto 1915.

Popis žita in moke. V najbližjem času bodo uradno pooblašcene osebe zapisovale, koliko žita in moke ima kdo. Vsakdo bo moral povedati resnico, sicer bi bil kaznovan. To povemo, da ne bo presenečenja, razburjenja in pozneje kazni. Vlada bode tudi določila, koliko sme katera družina obdržati žita in žitne moke; ostalo mora, seveda proti plačilu, biti za pozneje na razpolago, da se uporabi tam, kjer je pomanjkanje.

C. in kr. vojno ministrstvo je rok za odinjenje pri prebiranju za črnovojniško službo z orožjem sposobnim spoznanih ogrskih državljanov rojstvenih letnikov 1878, 1879, 1880, 1881 in 1882 preložilo od 1. marca 1915. l. na dan 15. marca 1915. l.

„Agro-Merkur“ pred kasacijskim dvorom. Kasacijski dvor je vloženo ničnostno pritožbo zavrgel in je potrdil obsodbo ljubljanskega sodišča. Škoda, ki je nastala vsled konkurza „Agro-Merkurja“, bodo seveda pokrili obsojeni funkcionarji.

Velika skala se podrla na hišo. V Kranju je padla velika skala na hišo v Pečeh. Jurij Sirk je bil ranjen, a je bil rešen. Tri osebe so prišle pod razvaline.

Belgijski kralj Albert postane francoski kralj? Italjanska „Tribuna“ poroča iz Pariza: Na Francoskem se razširja vedno bolj mnenje, naj se izvoli belgijski kralj Albert za francoskega kralja. Na več tajnih zborovanjih so se obravnavali zadevo. Kralj Albert je zdaj na Francoskem tako priljubljen, kakor nihče med ostalimi pretendenti za francoski prestol.

Iz srbske armade odpuščajo Mohamedance. Iz Soluna se poroča, da je srbska vlada odredila, da se mohamedanci oproste vojne dolžnosti in da se vsi mohamedanci, ki so že unovačeni, odpuste domov.

Vhod in ustoličenje novega celovškega škofa dr. Hefterja se je vršil na jako slovesen način v nedeljo dne 14. februarja v celovski stolni cerkvi. Novi škof je imel nagovor, v katerem je razpravljal o vzrokih sedanje vojske, njenih dobrih posledicah in o dolžnostih, ki jih imajo verniki v teh resnih časih.

Grško-turški spor poravnani. Grško-turški spor je končno urejen. Policijski ravnatelj je obiskal popoldne grškega zastopnika in je obžaloval dogodek.

Nakup vina za vojaštvo. Deželna vinarska zadruga bi rada ponudila vojnemu

oskrbništvu kranjska vina v nakup. Ker pa zahteva vojno oskrbništvu le črna vina, ki so stara, bogata česlovine in imajo 10 odstotkov alkohola, opozarja vinarska zadruga vse tiste naše vinogradnike, ki bi imeli kaj take črnine, da se obrnejo zaradi prodaje na deželno vinarsko zadrugo v Ljubljani, ki daje zaradi nakupa oziroma posredovanja kupčije potrebna pojasnila.

Poljedelski minister je izdal oklic, v katerem se obrača do poljedelcev z opozarjanjem, da je pred vsem potrebno letos, da nobena ped zemlje ne ostane neobdelana. Pred vsem naj se sade reči, ki neposredno služijo človeški prehrani.

Strašne posledice vojne na Poljskem. Listi iz Krakova poročajo, da je bilo vsled vojne doslej v Poljski popolnoma uničenih okoli 8000 vasi. Veliko je številno palač, od katerih ni ostalo drugo nego malo kamenja. Pri Njedvicah se vidijo samo podrtine in okopi. Gozdovi gorijo.

Trske namesto petrolejskih svetilk. V čeških listih čitamo, da si pomagajo že po več krajih s trskami iz bukovega lesa namesto petroleja. Petrolej je drag in malo ga je; zato svetijo trske, kakor v „dobrih starih časih“.

Petelini na bojišču. Krakovska „Nowa Reforma“ piše: Naši vojaki so večkrat opazovali, da so se za časa nočnih pohodov, patrolnih obhodov, izpadov itd., po krajih, ki jih je prebivalstvo popolnoma zapustilo, naenkrat začeli oglašati petelini, katerim so zopet odgovarjali drugi. Ščasoma so potem dognali naši vojaki, da to niso petelini, temveč nočne straže in patrolje sibirskih polkov, ki so tako naznanjale svojim četam, da se bližajo sovražne patrolje.

Težave Italijanov v Libiji. Italijani so Fezzan popolnoma izpraznili in se zopet namknili na obrežje. Sedaj so libijske čete, Askari, s svojim orožjem prešle v sovražni tabor. Nad 400 italijanskih vojakov je moralo pobegniti v Tunis. Tripolis se je uprl in iznova bo treba osvojiti velik del kolonije.

Grška proti prevozu municije. Uspešen avstrijsko-nemški protest v Atenah. Pred nekaj dnevi je priplula v Solun francoska križarka z množico municije in topov na krovu, kar se naj bi skozi Srbijo prepeljalo v Rusijo. Sedaj poroča list „Turan“ iz Sofije, da sta proti temu protestirali Avstrija in Nemčija, nakar je grška vlada obljubila, da ustavi take transporte.

Nove žrtve nemške križarke. Nemška križarka „Kronprinz Wilhelm“ zaplenila štiri angleške parnike in eno jadnico. „Reuter“ poroča iz Buenos Airesa: Nemški parnik „Holger“ je pripeljal popotnike in moštvo parnikov „Hegland Brae“, „Potars“, „Hemisphere“, „Semantha“ in jadnice „Wilfried“, ki jih je potopila nemška pomožna križarka „Kronprinz Wilhelm“.

Cene rižu, rižovem zdrobu, rižovi moki in sladu so zopet poskočile. Žito se na dunajski žitni borzi ni prodajalo.

Naročajte „Dolenjske Novice!“

Gospodarske drobtine.

Kdaj in kje sejmo zgodnjo zelenjad? Pripravite, kakor hitro dopusti vreme, najboljše zavetne in solčne prostore za pridelovanje zgodnje zelenjadi! Domači vrtovi, solčno in zavetno ležeče njive z lahko zagnjeno zemljo in sploh vsak prostorček, ki ima ugodno lego in dobro zemljo, je primeren v ta namen. Pripraviti je treba gnoj sedaj pozimi na mesto, da bo šlo obdelovanje čimpreje od rok. In ko nastopijo meseca februarja in marca ugodni dnevi, nemudoma obdelajte in pripravite zemljo za zgodnjo setev. Za nas je važen zgoden pridelek. Hitro pa raste zelenjad le tedaj, ako je zemlja dovolj gorka, dovolj vlažna in dobro pognojena. Za povoljen uspeh je tedaj pred vsem važno, da izberemo najboljše prostore, bodisi glede lege

in zemlje. Kdor hoče pridelati prav zgodnjo zelenjad, naj seje prvo solato, kolerabe in zgodnje zelje na kakem zavetnem prisojnim mestu ob južnem zidu, ali pa še bolje, v pravilno pripravljen gnojak (gorko gredo) že koncem februarja. Za silo nam služi dobro kak zaboj, ki ga potopimo v zemljo, napolnimo s prstjo in pokrijemo s kakim oknom. Tako si na razne načine z majhnim trudom in malo pazljivostjo vzgojimo prav zgodnje sadike, ki jih potem, ko so dovolj razvite in urejene, presadimo na prosto. Pri tej priliki bi še posebno opozoril na gredice ob južnih stenah. Na takih ugodnih prostorih se dajo tudi brez oken vzgojiti zgodnje sadike, ako setev ob mrzlih nočeh primerno pokrivalo in jo zalivamo samo ob lepih dneh, in sicer le dopoldne in pa z malo pogreto, prestano vodo. Mrzla studenčnica je že sama ob sebi jako neugodna za zalivanje. Ako pa zalivamo z njo proti večeru, je pa kakor strup za nežne rastline. Tudi v primernih zabojčkih, ki jih imamo na oknih v sobi, se da za silo vzgojiti nekaj sadik. Razen kolerabe, zgodnjega zelja in deloma solate sejemo vse našete zelenjadne rastline kar naravnost na stalno mesto in jih nikoli ne presajamo. Najprej pride na vrsto korenje in bob. Potem po vrsti: špinača, repa, solata in grah. Proti koncu marca ali prve dni aprila sadimo krompir in koncem aprila ali začetkom maja fižol.

Občni zbor kmetijske podružnice v Novem mestu bo v ponedeljek dne 15. marca t. l. ob dveh popoldne v učni dvorani kmetijske šole na Grmu s sledečim sporedom: 1. Poročilo o delovanju podružnice. 2. Poročilo o računih. 3. Predlogi za občni zbor v Ljubljani. 4. Predlogi in nasveti. 5. Ogled strojev za okopavanje in osipavanje sadežev. — Če ob zgoraj določenem času ne pride zadosti udov, se bo občni zbor vršil pol ure pozneje z istim sporedom ne glede na število navzočih. Za odbor kmetijske podružnice v Novem mestu dne 15. febr. 1915. V. Rohrman, načelnik.

Žitna zaprtija. Po celi naši državi je razglašena zaprtija žita in žitnih izdelkov (pšenice, rži, ječmena, ovs, turšice, moke, grisa, ječmenčka). Od zalog, ki jih kdo ima, ne sme nobeden nič prodati brez oblastvenega dovoljenja; v nasprotnem slučaju so napovedane zelo stroge kazni. Ravno tako je pa tudi strogo zapovedano, koliko moke oziroma žita se sme porabiti za vsako osebo do nove letine. Zapovedano je, da se sme za osebo porabiti na mesec le 7-2 kg moke oziroma 9 kg žita. Nič več! Ker je do nove letine še 5 mesecev, se sme porabiti moka za vsako glavo in ves ta čas le po 36 kg ali žita 45 kg. Kar ima kdo več moke ali žita, se mu lahko proti določeni ceni odvzame. Če šteje družina pet oseb ima lahko 180 kg moke oziroma 225 kg žita, naj bo te ali druge vrste. Kar je čez to množino, se lahko odvzame. Ljudje bodo morali vmeriti porabo moke oziroma kruha in se bo smela na dan porabiti le določena množina kruha. Na dan pride za osebo kruha le iz 240 gr. moke, nič več. Dosedanja poraba kruha bo treba toraj omejiti. Nič ne pomaga! Časi so hudi, a za nas še zmeraj boljši kakor za naše bojevnike. Natančnejša določila nove cesarske naredbe so povsod razglašena in se bodo tudi v tem listu še pojasnevala.

Gospodarstvo.

K letošnji saditvi krompirja.

Lansko leto smo pridelali povsod manj krompirja kakor navadno. Ker ga bo letos prej zmanjkalo, je potrebno, da sadimo več zgodnjega krompirja. Priporoča se pa tudi, da sadimo letos sploh več krompirja, da ne bo manjkalo vsakdanjega živeža, ker se nič ne ve, kako se obrne letošnja letina.

Pri krompirjevi saditvi je važno, da ga po nepotrebnem ne tratimo. Na to je

opozarjati zaradi tega, ker se rado porabi več semena kakor treba. Za 1 mernik posetve potrebujemo 140 kg semena, lahko s 320 kg. Če se izhaja s 140 kg, je očitna potrata, če ga posadimo 320 kg. Zaradi tega je zlasti letos potreben opomin, da naj s semenom varčujemo in naj ga porabimo le toliko, kolikor ga je v resnici potreba.

Kakor pri vseh drugih semenih, tako je med enim in drugim semenskim krompirjem lahko velika razlika. Čim lepši je semenski krompir, tem lepša bodeta tudi sadež in pridelek. O tem ni nobenega dvoma. Zaradi tega imajo strokovnjaki čisto prav, če trdijo, da daje debelejši semenski krompir tudi bogatejše pridelke. Da daje debelejši krompir močnejše rastline in boljše pridelke, je iz rastlinskega (fiziološkega) stališča čisto naravno in to nam potrjujejo tudi poskusi, izmed katerih se je sklicevati zlasti na poskuse nemških večakov kakor so Wollny, Drechsler in Werner.

Pri krompirju pa moramo — zlasti danes — zavzemati tudi gospodarsko stališče, ki zahteva z vsa resnostjo, da smo s semenom do skrajnosti varčni.

Pri nas se krompir sploh reže, da ga ne gre preveč v zgubo. Pri tej režnji je važno, da ga prav režemo in v tem pogledu moram opozarjati na sledeče:

Krompir naj se reže podolgič in le pri pomanjkanju semena tudi počez. To pa zaradi tega. Na krompirjevem gomolju razločujemo dva konca; debelejši zadnji konec ali popkov konec, s katerim je bil krompir priraščen na steblo (štiblo), in drobnejši prednji konec ali vrhni konec. Na popkovem koncu je manj očes, ki so redka in slabotna. Na vrhnem koncu so očesa gosta in močna. Če krompir počez režemo, dobimo iz popkovih koncev slabše rastline in slabše pridelke, dočim dobimo iz vrhnih koncev dosti boljše pridelke. Na popkovem koncu je namreč manj življenjske moči. Ta konec tudi raje gnije in postaja raje steklast. Zaradi tega se režnja počez ne more priporočati. Pravilna pa je režnja podolgič, ker dobimo na ta način dve enakomerno razviti polovici, ki dajeta enakomerno sadeže in boljše pridelke.

Drobnejši krompir sadimo nenarezan. Izkušnje pa učé, da so pridelki boljši in večji, če jemljemo debelejši in bolj razvit krompir za seme in če ga režemo. Ta režnja naj gre pa le do gotove meje.

Letos je res in nujno potrebno, da varčujemo s krompirjevim semenom. Ali da bi šla ta varčnost tako daleč, da bi rezali iz debelejšega popkovega konca samo očesa ven in naj bo še tako globoko, ali pa, da bi razrezali srednji krompir na osem delov, drobnega pa na štiri, tega se pri najboljši volji za varčnost ne more priporočati. Tako se lahko dela v kakem poskuševališču, na skrbno obdelani in dobro gnojeni zemlji, po naših njivah in v veliki praksi pa ne. Take režnje se naši ljudje tudi na splošno ne bodo poprijeli, in naj se jim še tako živo svetuje.

Mi potrebujemo letos dobrih in varnih pridelkov in na to moramo delati že pri saditvi s tem, da sadimo vzlic vsej varčnosti vendar dosti močne krompirjeve „sadike“!

Če je mogoče, se tudi v takih letih lahko obračajo debelejši popkovi konci za jed in se sadijo le obe polovici prednjih koncev, ki se dajo pri pomanjkanju semena še deliti, če je krompir dosti debel, zemlja pa dobro obdelana za saditev. Da bi bil pa krompir iz takih drobnih „sadev“ dosti lepši kakor iz debelega krompirja, to pa prav gotovo ni res.

Naše gospodarje in gospodinje moram pa letos še na nekaj drugega opozoriti. Važno je namreč, da nam krompir pre-zgodaj ne odganja kalic. To je namreč slabo, če nam krompir tako odžene, da moramo kalice preč jemati. S tem trpimo poznejša kaljivost in rodovitost. Semenski

krompir naj se hrani na hladnem, v nižjih kupih, da ne začne poganjati kalic.

Drugič je pa potrebno, da semenski krompir nekaj časa prej razrežemo, predno ga sadimo. Pravilo bodi, da se rezne ploskve zasuše, predno pride v zemljo. Na ta način ga bolj obvarujemo pred gnitjem, kar je zlasti v mokrih letih važno. Razrezan krompir naj se bolj plitvo razgrne, da se rane zasuše in zacelijo.

Če bomo tako delali, smo lahko prepričani, da bomo dosegli ugodnejše uspehe. Rohrman.

Dražbeni oklic.

E 842/14
7

Dne 26. marca 1915 predpoludne ob 9. uri bo na licu mesta na Hribu na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba po posameznih parcelah sledečih nepremičnin:

Zemljiška knjiga Zajčjevrh, vl. št. 205, parc. št. 145: hišica s stavbeno parcelo vred, svinjak, hlev. Cen. vrednost 95 K. Najmanjši ponudek 47 K 50 h. Parc. št. 1743: travnik. Cen. vrednost 102 K. Najmanjši ponudek 68 K. Parc. št. 1744: njiva. Cen. vrednost 172 K 38 h. Najmanjši pon. 114 K 92 h. Parc. št. 1803: vinograd. Cen. vrednost 123 K 80 h. Najmanjši pon. 82 K 54 h. Parc. št. 1804: vinograd. Cen. vrednost 287 K 80 h. Najm. pon. 191 K 88 h. Parc. št. 1807: vinograd. Cen. vredn. 85 K 20 h. Najm. pon. 56 K 80 h. Parc. št. 1806/2: vinogra. Cen. vredn. 80 K 70 h. Najm. pon. 53 K 80 h. Parc. št. 1855: njiva. Cen. vrednost 483 K 65 h. Najmanjši ponudek 322 K 44 h. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 9. februarja 1915. 146

Vojska — pojav nekrščanskega mišljenja.

Znani učenjak in sloveči vzgojeslovni pisatelj F. W. Förster, vseučeliški profesor v Monakovem na Bavarskem, izraža svojo sodbo gledé vojske tako-le:

Če bi bili mi kristjani, bi vojske ne moglo biti. V ti zadevi — tu misli na one, ki vojsko toliko hvalijo, kakor da bi povsem odgovarjala duhu krščanske vere — so že marsikateri prav nekrščansko govorili, ki jih imajo drugače za glavne zastopnike krščanstva in nebeška resnica je prav čudno bila pomešana s časno koristjo in človeškim razdraženjem. V resnici, Kristus stoji proti vojski in nad vojsko. Kdor to resnico prikriva, ta ubija ono vsem tako globoko vtisneno kulturno zavest vesti, ki nas neprenehoma poziva, naj preprečimo vojskine strasti, in ki nam nikdar ne daja miru ob vprašanju: Smo li vedno tako delali, govorili, pisali, da smo drugim narodom dajali opore in pomoči proti njih slabim strastem? ...

Kristus nam ne prepoveduje b r a m b e v sili, o tem z nami niti ne razpravlja. Toda z ravno prej omenjenim vprašanjem vesti nam odkriva vse svoje stališče napram vojski, tudi taki, ki nam je vsiljena. Prav natanko vemo mi vsi: če bi bili kristjani, bi vojske ne moglo biti; in radi tega bi se vendar ne morali odpovedati svoji zemlji. Saj čitamo: „Blagor krotkim, ker bodo zemljo posedli.“ Imamo gotovo nepremagljiv način, kjer bi se združila resna samobrana z vitežko pomočjo do nasprotnika. Toda ta način v mednarodnih vprašanjih ni bil še niti resno uvaževan. Radi tega je vsaka vojska odpad od Kristusa, četudi ne moremo natanko povedati, kje, kako

in kedaj so pošamezniki kot sokrivci pri tem vdeleženi.

Tudi sv. Oče Benedikt XV. je rekel že v svoji okrožnici z dne 1. novembra: „Resnično, saj so tudi druga pota in sredstva, da se zopet uveljavijo pravice, ki so bile na katerekoli način kršene!“ —

Mestna občina naznanja, da je preminul dne 23. februarja 1915 nje častni meščan, mnogoletni in velezalužni župan, preblagorodni gospod

dr. Albin Poznik
c. kr. notar, podpredsednik
Mestne Hranilnice, itd., itd.

Časten mu spomin!

Mestno županstvo v Novem mestu,
dne 24. februarja 1915.

150

Zahvala.

Za vse blage dokaze srčnega sočutja povodom bolezní in smrti našega nepozabnega očeta ozir. starega očeta, strica, starega in pra-starega strica, gospoda

Alojzija Andreč

kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo dragega pokojnika k zadnjemu počitku, izrekamo pristožno zahvalo vsem udeležencem, osobito pa še prečast. g. župniku in č. g. kaplanu iz smihela, kakor tudi gg. Usmiljenim bratom iz Kandije.

Bog plačaj stoterokrat!

Alojzij in Leopold Andreč,
sinova.

147

Kandija, 23. februarja 1915.

Zahvala.

Povodom smrti naše nepozabne, ljube sestre, gospe

Kristine dr. Volčič-eve
roj. Železnik

c. kr. dež. sod. svetnika vdove

izrekamo tem potom vsem prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo za izkazano sočutje, za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi za darovane krasne vence in šopke, ter jo priporočamo v molitev in blag spomin.

Novomesto, 23. februarja 1915.

148

Žalujoči ostali.

Krasno sadno drevje

kakor: hruške in jabolane, ima za prodati po 1-20 K komad Ant. Globelnik, posestnik v Bršljinu pri Rudolfovem. 149-2-1

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

≡ v lastnem domu v Kandiji ≡

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ 0/0

1-0-47

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.